

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria. ii. post. iiii. d[omi]nicam adue[n]tus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

scilicet rem quā parūpēdebat. Post hec videns diuersas psonas religiosoz: montalium: epoz: et sacerdotū ac clericoz quoz quidā ridebāt et cachinabāt: Alij libidini sue pplede vacabāt: nō qz post mortē sint sibi hmoi voluptates: sed ad maiorē psumptionē et tormentū pteritoz criminū siluā dines rēpstant demonibz ad hoc eos cogētibz: qui etiā eos postmodū pcutiebāt cū sultibz sup capita vsqz ad excussionē ce rebroz et eiectionē oculoꝝ: et hoc incessanter agebant. Vidit et alia gna tormentozū miro modo diuersimode disposita sūm diuersitatē variā peccatoꝝ. Nā sicut habet Deus, xxv. Pro mensura delicti erit et plagarum modus.

Pro tertio. Audistis rē. Ne credatis honozē et laudē vos recepturos cū bonis si tāqz mali vixerit. Dicit lex: Bene viuētibz pūlegia et virtutū pnia cōcedi oportet. Et de statuis et imaginibz. Et virtutū pnia. Et sicut hī di. lxj. Si ramur. honozes mūdi si sine merito laboris nō asseqtur aliquis: qto magis honozes celestiu dignitatū. Audite: An miles qui seruit aduersario ptra regē postqz rex victozia obtinuerit: sit honozandus cū fidelibus regis militibus. Expone et applica Notando tandē illō Gal. vj. Nolite errare. Quēcūqz seminauerit hō hec et metet.

Feria. ij. post. iij. dñicam aduētus.

Ancianus
opa tenebray rē. prothema
pur in alio aduentali.

Pro pmo. An decuerit qz filiū dei de sola muliere carnē assumpserit. No. Heb. ij. Debit p oia fratribz assilari. Contra. Hec est pcpua dignitas Marię: vt sit mater et virgo quam sibi nō debuit chīs adimere. Rndet Bonauē. in. ij. sen. di. xij. Chīs absqz dubio potuit assumere carnē si voluisset de viro et muliere: vel ēt de viro tm. Sz magz decuit qz de sola muliere: Et hoc multiplici rōne. Prima est ad seruandō dignitatē mris qz nō amisit pūlegiū dignitatis. Scda est ppter seruandā honestatē pns. Chīs em patrē habebat in celis: nō em venit in terris q̄rere patrē:

sed solā matrē ne qdāmodo fieret iniuria primo pfi. Tertia ppter p̄plendā pfectioz vniuersitatis in modis educēdi hoīem in esse. Et cū sit q̄druplex modus. s. de viro et muliere: nec de viro nec de muliere: de viro sine muliere: de muliere sine viro.

Res pmi tā p̄cesserāt: et nō restabat nisi vt q̄rtum deus adderet nascēdo. s. de muliere sine viro. Quoto ppter corrūdenaz p̄gruitatis lapsus et repatiōis: vt sicut lapsus factus est de viroqz sexu: sed pmo in muliere est inchoatus et in viro est p̄summatus. Sic esset in repatione vt mulier credendo et p̄cipiēdo inciperet diaboluz suoperare in abscondito: et postea filius ei⁹ in manifesto eū viceret i ouello. s. i crucis partibulo. Cū autē dicit: Debit p oia fratribz assilari: Vt est in his qz ad nram salutē et p̄dicionē sunt ordinata. Hec Bona.

Pro fundam. Decebat vt q̄ncqz esset hō p̄ductus de sola muliere. Dicit em ph̄ in postp̄dicamētis: et in. ij. de celo. Si vnuz oppositoꝝ est in natura: reliquū est vl̄ p̄t esse. Fuerat autē mod⁹ p̄ductiois hoīs ex solo viro. s. eua ex adā. Itō ppter p̄plemētū vniuersi decuit vt esset mod⁹ opposit⁹: scz ex sola muliere. Et hoc factū est cū chīs nat⁹ est ex sacra virgine. De q̄ sic dicit in liqz bello de p̄tēru mūdi. Fili⁹ q̄ dei descendit ab arce supna: nūqz descendēs a matēstate supna: Qui corp⁹ sumēs aiātū numēne saluo p̄cessit nat⁹ sacro de p̄ginis aluo. Cū q̄ritur An decuerit rē. Dicit rñ. vt s. Ex qz p̄clude diuine sapie ineffabilē reuolūcentia in repatione gnis hūani qz et p̄ginis matrē puritatē integrā seruauit et sacratis simā illi fecunditatē donauit qz etiā operatā sublimia ppter nfe spūalis gñtionis mysteriū fecit. Cū Leo papa in qdā sermone. Nascēs itaqz dñs iesus chīs hō de rus qz nunqz destitit esse deus verus noue creature in se fecit exordiu: et in orit⁹ sui forma dedit hūano generi spūale p̄ncipiū vt ad carnalis generatiōis abolēda p̄tagia esset regenerādo origo sine semine criminis: de quibz dicit: Qui nō ex sanguinibz neqz ex volūtate carnis neqz ex volūtate viri sed ex deo nati sunt. Que qz sacramentū valeat mēs p̄phēdere: que hāc gratiā valeat lingua enarrare: Redit in innocentiaz iniq̄tas: in nouitatē vetustas: in adoptioz

veniunt alieni: et in hereditate ingrediuntur extranei: de impijs ista: de auarj benigni de incōtinētib⁹ casti: de terrenis incipiunt esse celestes. **Hec** Leo papa. **Q**uidurati peccatores: lubrici: cupidi etc. q̄ tot bonis vos redimēdos descendit nascēs de virgine purissima. **F**igura autē virginitatis fuit porta qua vidit Ezechiel de q̄ dicit Ezechiel. **V**idi portā in domo dñi clausā. Et dixit angelus ad me: Porta quā vides n̄ apietur et homo nō transiet p̄ eam et clausa erit in eternū. **A**ug⁹. in quodā ser. **M**irabilis p̄phete visio: sed mirabilior est p̄phete adimpletio. **Q**uid est porta in domo dñi clausa nisi q̄ **M**aria virgo semp̄ erit intacta. **E**t qd̄ est: Homo nō transibit p̄ eam: nisi q̄ **J**oseph nō transiit p̄ eā. **E**t qd̄ est: domus? solus intrat p̄ eam et egredietur: nisi quia spū sanctus impregnabit eā: et deus angeloz nascet p̄ eam. **E**t quid est: clausa erit in eternū: nisi quia maria virgo est ante partū et post partū. **D**e hoc autē dicit Aug⁹. lib. de virginitate. **O**portebat caput nostrū insigni miraculo nasci de virgine fm̄ corpus vt significaret sua membra fm̄ spiritū de virgine esse nascitura. s. de matre ecclesia.

Pro secdo. **I**n p̄cedēti etc. **H**ic de horribili eoz p̄denatiōe q̄h. s. eis dicitur a iudice **I**te maledicti in ignem eternū etc. **U**bi est cōsiderandus triplex horroz

Primus ē horroz p̄sibilis delectiōnis. **I**te.

Scōs est horroz terribilis maledictiōnis: **M**aledicti.

Tertius est horroz irremediabilis punitiōnis **I**n ignē eternū.

Primus est etc. **E**xp̄s. **Q**uasi q̄ nō suffert p̄sentā eoz vel aspectū sic dicit: **M**aledicite. **N**az dōs qui in sanctitate animarū delectat: peccatrices animas aspiciēs q̄si grauitatus nō suffert: tanq̄ si dicat eis: **Q**uasi putredō et spurcicia estis: iō ite. **Q**uod dicitur verbū: aspera vox: **I**te. **V**ox ē benedicta: **V**enite. **B**er. **Q**uod graue: q̄m̄m̄ite erit a sinistris **I**te: cū a dextris vos venite dicet rex largitor vite. **T**ūc sic i dō cōi. puer b̄bio **Q**d q̄s sibi serit p̄ntis t̄pis vite: hoc sibi mellis erit dūz dixerit rex: ite: venite. **Q**uod formidanda est nobis vox ista: **I**te.

Presertim cum saluator dicat **H**att. viij. **V**ultis dicit mibi i illa die **D**ñe dñe nōs ne in nomine tuo p̄phetauimus: et demonia eiecimus: et multas virtutes fecimus: et tūc p̄fitebor illis quia nūq̄ noui vos: discedite a me qui opamini iniquitatez. **C**erte nūc multi iusti credunt et se bonos arbitrant q̄ tūc reprobi inuenient. **I**do sicut dicit **B**er. **I**usti omne qd̄ agunt metuūt dū tūc p̄siderant ante q̄ntum iudicē stabunt. **J**. **P**e. iij. **S**i iustus vir saluabitur: imp̄ et peccator vbi parebunt? **S**cōs est horroz terribilis maledictiōnis. **D**eut. xxvij. **M**aledictus qui nō p̄manet in sermonib⁹ legis hui⁹ nec eos ope p̄ficiat. **E**t **T**ob. iij. **M**aledicti erunt q̄ contempserūt te. **T**ertius est horroz irremediabilis punitiōnis: **I**n ignē eternū etc. **H**att. iij. **P**aleas p̄buret igne inextinguibili. **U**n̄ **D**eute. xxxij. **I**gnis succensus est in furore meo et ardebit vsq̄ ad inferni nouissima: deuorabitq̄ terrā cum germine suo. i. hoies terrenos: et montiuz fundamēta p̄buret. i. sup̄bos. **O** tremendum iudiciū: o sentētia diffinitiuā modis omnib⁹ metuēda: locis oib⁹ meditāda: et totis virib⁹ declināda: **E**t q̄s poterit illam sustinere? **I**lla cuz plata fuerit nulla poterit potētia infirmari: nulla sapia reuocari: nulla p̄ce vel p̄cio mitigari. **O** sententia om̄i amaritudine plena: om̄i remediō puata. **Q**d vtiq̄ clarius videre poterimus si eius singula sicut p̄cedēda: sunt sic anō ponderem⁹ etc. **P**ractica. **C**onsiderem⁹ itaq̄ q̄n̄ reprobi vidētes se nō vocatos ad regnū cū bonis: poterūt ita dicere cū anxio: **H**eu dñe nō sum⁹ digni possidere regnū tuū: s̄ hoc saltē ex tua pietate p̄cede q̄ ad pedes maiestatis tue maveamus. **T**ūc iudex iratus dicit **I**te: discedite a me. **S**cōdo dicere poterūt: **H**eu dñe: **E**si nos infelices a te repellis: tū in nostro recessu tuā benedictiōne nobis tribue. **C**ōtra subdit terribilē maledictiōne dī. **M**aledicti. q. dī. nullā habebitis b̄ndictionez. **T**ertio poterūt dicere: **O** immēsa pietas si nos cū maledictione repellis: saltē in loco refrigerij nos colloca. **A**t p̄tra dicit: in ignē. q. d. nullū habebitis refrigeriū: sed in igne acerbissimo eritis. **Q**uarto **S**i dicat **H**eu heu dñe rex pietatis et misericordiā die statue breuē terminū. **C**ōtra subijū.

git: eternū q. d. Nunq̄ inde recedet. Qui
 ro: Si lachrymabilis subdāt: O: o: o: si in
 tantis sum? cruciatibz eternalr pmanſu/
 ri: saltē pncipem et rectorē nobis tribue q̄
 nos humane gubernet. Cōtra: Super eos
 statuet diaboli dominationē. dī. qui para
 tus est diabolo. **U**lter? Si gemētes et
 ylulantes dicāt. O o iustissime iudex et
 misericordissime si talē nobis pficias dñā
 rorem: saltē nobis exhibe gratā societate
 vnde aliquā habere possim? solationez.
 Cōtra subiūgit demonū societate dī. Et
 angelis eius. O sortū horribile. **E**xē
 plū. Religiosus quidā ad extrema veniēs
 horribilr clamauit **M**aledicta hora in q̄
 religiosus fact? fuit: et siluit. Et post pau
 lum facie serena ait: Nō: sed bñdicta ho
 ra in q̄ ordinē intraui: et itez tacuit. Fra
 tres autē astātes orabāt p eo. Post duas
 autē horas dixit fratri q̄ astabat ex **V**oca
 fratres meos qm̄ audiuit de? orationem
 ipoz. Quibz ingressis ait: Vos de primo
 verbo qd̄ audistz turbati estis. Sed hec
 est causa verbi: Apparuerūt mihi demo
 nes terribiles parati ad recipiendā aiām
 meā z p̄ timore extra me raptus maledi
 xi horā in qua intraui religionē. Dico autē
 vobis: q̄ si factus esset ignis de ere mixto
 cum sulphure q̄ duraret ab hoc loco vsqz
 ad finē mūdi z dareſ optio: an p̄ mediuz
 illum ignē vellē trāsire: aut itez demōes
 sub forma videre: eligere pot? p̄ ignē trās
 ire: Postmodū venit illa regina celi mat
 misericōdie: et fugauit demones: z ea visa ce
 pi spes: z p̄ gaudio risi: z horaz q̄ intraui
 ordinez: et ipam q̄ me liberauit benedixi.
 Et his dictis feliciter postmodū obiit. **Q**
 uis putas tūc meror erit: quis luct? q̄
 tristitia cū sepabunt impj a sortio iusto
 rum z a dei visione: z traditi p̄tati demo
 nū ibūt cum eis in ignē eternū.

Pro tertio. Audistis zc. Terribiliss
 ma sunt hec nec dubiū: demones et
 plurimi reprobi sunt iā in illo igne col
 locati. Cur q̄ nō timerz o p̄ctores. Dicūt
 iura. Pena vnus debet esse me? alteri?
 ff. de penis. l. Capitaliū. §. Famosus. Et
 .ij. q. viij. Quapropter. Quis vestz reus
 lese maiestatis p̄ditor regis audies q̄ sui
 filies sunt morte crudelissima pempti: nō

timeret z angustaret si sciret crimē suū la
 tere nō posse: et velt nolit p̄gere cū opz
 corā rege. Expone et applica **H**ordō il
 lud Bern. in medita. Qui locū fuerūt in
 vicijs: erūt z in penis.

Feria. iij. post. iij. dñicam aduētus.

Adiciamus

vera tenebrarū zc. Prothe
 ma vt in alio aduētuali.

Pro primo. An decuerit filiū dei assu
 mere defectus et passibilitates mise
 rie nre. **R**es. nō. Nulla debet esse pena vbi
 nulla est culpa. Cōtra. **H**eb. iij. Nō hab
 bemus pontificē q̄ nō possit p̄pati infirmit
 tatibz nris tentari p̄ oia p̄ similitudine abſ
 qz p̄cō. **R**ūdet **B**ona. in. iij. di. xv. Abſ
 qz dubio cōgruū fuit ch̄m̄ assumere ipaz
 naturā cū defectibz suis z passibilitatibz.
Et hoc triplici rōne. Primo p̄pter salutis
 nre p̄ciū: qz p̄suerat nos redimere san
 guine suo. Secō p̄pter nre infirmitatē sul
 cumentū. s. ad nre fidei p̄firmatōez: qz vicz
 p̄ defectus talis manifestat nobis veri
 tas natū. **T**ertio p̄pter verita
 tis exemplum. In hoc enim dedit nobis
 exemplum tollende penalitatis. j. Petri
 iij. **C**risto in carne passo z vos eadē col
 gitatōe armamini. **E**ū autē dicit **U**bi nul
 la est culpa: ubi nulla debet esse pena. **V**er
 est de pena necessitate inflicta: nō de volū
 tate assumpta. **H**ec **B**onaue. **P**ro sun
 damēto. **D**ecuit vt ch̄s rex ver? nobis
 donaſt exemplū tolerādi labores. **B**alte
 rus in alexand. **E**xēplo moneāt fortes do
 cumēta vigoris. **E**rbibeat q̄cunqz regit.
Qm̄ sicut dicit **A**risto. lib. i. economicorū. **I**m
 possibile est negligētibz dñis seruos sol
 cidis esse. **V**oluit q̄ dñs. exemplo sui nos
 reddere sollicitos in bonis opibz agēdis:
 z penis tolerādis. **L**um q̄ q̄ritur: **A**n de
 cuerit zc. **D**ic tñ. **E**x qua sume deuotā cō
 tēplationē: qz si volumus esse de numero
 mēbroz suoz non timeamus laborare in
 operibz virtutū z labores et penas susti
 nere. **N**am sicut dicit **A**ugustinus. **R**ecu
 sat esse i corpe q̄ odiū nō vult sustinere cū
 capite. z **B**ie. **A**d magna p̄mia pueniri nō
 pōt nisi p̄ magnos labores. **A**udite velli